

Plný Ducha svatého vrátil se Ježíš od Jordánu; Duch ho vodil po poušti čtyřicet dní a ďábel ho pokoušel. V těch dnech nic nejedl, a když se skončily, vyhladověl. Ďábel mu řekl: „Jsi-li Syn Boží, řekni tomuto kamení, ať je z něho chléb.“ Ježíš mu odpověděl: „Je psáno: Člověk nebude živ jenom chlebem.“ Pak ho ďábel vyvedl vzhůru, v jediném okamžiku mu ukázal všechna království země a řekl: „Tobě dám všechnu moc i slávu těch království, poněvadž mně je dána, a komu chce, tomu ji dám: Budeš-li se mi klanět, bude to všechno tvé.“ Ježíš mu odpověděl: „Je psáno: Budeš se klanět Hospodinu, Bohu svému, a jeho jediného uctívat.“ Pak ho ďábel přivedl do Jeruzaléma, postavil ho na vrcholek chrámu a řekl mu: „Jsi-li Syn Boží, vrhni se odtud dolů; vždyť je psáno ‚andělům svým dá o tobě příkaz, aby tě ochránili‘ a ‚na ruce tě vezmou, abys nenarazil nohou svou na kámen‘.“ Ježíš mu odpověděl: „Je psáno: nebudeš pokoušet Hospodina Boha svého.“ Když ďábel skončil všechna pokušení, odešel od něho až do dané chvíle. Lk 4, 1-13

„Nejen chlebem živ je člověk.“

Ale i slovem, které vychází z Hospodinových úst. Je jasné, že když někdo chodí čtyřicet dní po poušti, tak nakonec vyhladoví. A toho využije sám ďábel, když ho ještě pokouší, aby z kamení vytvořil chléb. Což už je moc. Člověk nebude živ jenom chlebem. Ani když jsou mu ukázána všechna království země a jejich moc a sláva zaslíbená samotnému ďáblu a ten by je dal pod podmínkou, že se mu za to pokloní. Tak Ježíš na to, že ne, že se i ty sám budeš klanět jen svému Bohu Hospodinu a jeho jediného uctívat. A že když mu ďábel řekne, aby se vrhnul z vrcholku jeruzalémského chrámu dolů, když ho mohou ochránit andělé a na ruce ho vezmou, aby nenarazil nohou na kámen, tak Ježíš na to, že nebude pokoušet ani Hospodina, svého Boha. A v tu chvíli ho ďábel nechal a odešel od něho až do dané chvíle. A to je tak ve zkratce, čím vším si musel Ježíš projít, aby jednak odolal ďáblovým svodům a jednak i jemu samotnému ukázal, čím vším je živ nejen člověk, ale i Bůh. Nejen chlebem živ je člověk, ale i slovem, které vychází z Hospodinových úst. Co k tomu dodat. Snad nic, možná to tak i stačí.

Nám určitě. Ale i všem, kdo čtyřicet dní chodí po poušti, tak by kromě skývy chleba asi uvítali i nějakou tu duchovní potravu. Kdo vidí všechnu moc i slávu všech království země, ale ta nepatří jen člověku, ale právě i Bohu. A kdo si myslí, že když odněkud skočí, byť by to byl jeruzalémský chrám, tak že ho andělé Boží zachrání, což ne, že by nemohli, ale tak dalece se Bůh nepokouší. A spíš jde o to, co je to ta duchovní potravu, co je všechna moc i sláva a kdo je Hospodin Bůh. Duchovní potravou je Slovo Boží, a to se podává tak a těm, kdo o to jednak stojí a jednak o něm i nějak přemýšlejí. Komu v tom životě nestačí jen kus chleba, byť po čtyřicetidenním půstu, ale přemýšlejí i nad jeho smyslem, jeho původem a jeho směřováním. Kdo všechnu moc i slávu, a to i všech království země hledají v Bohu a skoro až v nikom jiném. A kdo svůj život nekončí hned, ale mohou ho svěřit tomu, který už ví, kde život začíná, ale také končí, kde je hranice mezi životem a smrtí a kdy ho člověk i sám ukončuje a kdy je na to ještě čas. Neboli kdy se mu ten smysl i krátí a kdy naopak nalézá, třebaže někde jinde.

Ale co je nebo možná spíš by mělo být tím smyslem života, který by měl být i nositelem nějaké té duchovní potravu. Co je nebo možná spíš by mělo být i nositelem nějaké té moci a slávy království tohoto světa, která by patřila asi jen Bohu. A co je nebo možná spíš by mělo být nositelem i života, který nebude končit výstupem na vrchol jeruzalémského chrámu, ale stane se i něčím víc. Smyslem i samotné lidské existence, která by spočívala i v jeho zakotvení ani ne jen v nějaké tradici, ale v živé víře, která s sebou nese i základní otázky po smyslu i tohoto světa a jeho směřování ne snad ke smrti, ale právě i k životu, který je vlastně pro každého.

K životu, který je skutečně životem a jeho začátkem je i jakési odevzdání se Bohu a jeho koncem opět odevzdání se Bohu. Který začíná i končí u toho, kdo je člověku i dává a komu je člověk i vrací. A který se odevzdává i Boží přítomnosti, aby ho mohla i tato nést. Tu vědomě, jindy i tak trochu nevědomě, ale v každém případě otázkám, které ten život i nesou, otázkám po Bohu a otázkám po smyslu nejen toho třetího rozměru, ale i jistého vertikálního zakotvení.

Současný svět, ale ani nic jiného není ani ateistický, ale ani bezbožný, jak se to často říká, spíš pohanský, ale co to vlastně znamená, si nechám na jindy. Současná situace je spíš taková, že čeká na nějaké to duchovní probuzení, na to, až to i my začneme dělat trochu jinak a sami ty otázky po Bohu a jeho přítomnosti i vzbudíme. To však nejde jinak než tak, že svou pozornost upřeme k tomu, který nám nedává jen chléb, ale dává nám i něco víc, který tak trochu brání tomu vrhat se z vrcholu jeruzalémského chrámu, ale ještě si chvíli počkat a který při nás stojí, i když o tom třeba ani nevíme. A to i když putujeme čtyřicet dní suchou pouští a musíme to nějak vydržet. A to i když bychom mohli obsáhnout všechna království země nebo jsme naopak vystaveni pozemskému pádu, z něhož by nás mohl zachránit jen Bůh. Ještě však jako by nepřišel ten čas, jsme stále na začátku, hledáme to, co by nás mohlo nějak povzbudit a to, v čem bychom i my sami mohli najít život. Hledáme tu pravou útěchu, a to skutečné spočinutí, hledáme důvod k tomu, proč tu na tom světě vůbec být, když je ta hranice někdy tak tenká.

No proč, život a svět má stále nějaký svůj smysl, jen je občas ukryt v Bohu, Bůh sám je nositelem toho smyslu, jen je na to dobré i tu a tam upozornit. Jen Bůh nám dává zakusit, že tu nejsme sami ani čtyřicet dní na poušti ani na celém tom širém světě a jeho království ani když jsme postaveni před sám jeho smysl a hledíme dolů. Hranice mezi životem a smrtí je někdy tak strašně tenká, až nás to samotné překvapuje. Hledíme dolů a uvažujeme nad jeho koncem, ale i začátkem. A nad tím, jestli to všechno má i nějaký smysl. Hranice mezi životem a smrtí je dána i jeho smyslem. Hranice mezi životem a smrtí je dána i tím, jaký smysl mu dáme i my sami, jestli si vystačíme jen s chlebem nebo budeme chtít i něco víc. Jestli se nám bude líbit celý svět nebo jen ta jeho Boží část. A jestli tu budeme jen sami pro sebe a jen proto stavět se někde na vrchol a hledět svrchu dolů nebo i pro ty druhé a jejich otázky a naše odpovědi. Hranice mezi životem a smrtí, když to trochu přezenu, je dána i tím, pro koho tu vlastně jsme. Komu za svůj život i vděčíme a kdo nám ten jeho smysl i nabízí tím, že tu s námi sám je.

Někdy, když jdu spát, přemýšlím nad tím, kdo mě v tom životě předešel a kdo ještě předejde. A mám řadu kolegyň, které o smrti uvažují také celkem často. Ne, že by přímo umírali, na tom jsme asi zhruba stejně, ale honí se nám to hlavou všem. Ona ta farářská práce je o smrti a umírání celkem dost, takže nakonec proč ne. Hranice mezi životem a smrtí je někdy tak strašně tenká. A nad propastí stojíme víceméně všichni. Má to, co děláme, vůbec nějaký smysl? Jsme tu jen sami pro sebe nebo i pro někoho jiného, než jsme my sami a máme být sami za co vděční nebo jen tomu, koho si my sami vybereme. A jak je to s určitou farářskou osamělostí, když víme, že na duchovní doprovázení a psaní kázání a leckteré pastorační návštěvy jsme vlastně sami i protože to tak má být. A možná je ta samota i důvodem k životu, který vůbec není samozřejmý a který nás nese i přes propast našeho bytí. Bytí, které je nesené i touhou po životě a všech jeho rozměrech, tedy nejen tom horizontálním, ale právě i vertikálním. Rozměrech, které nejsou jen o nás všech, i když taky, ale i o tom, který nás k nim i nějak vede.

Pane Ježíši Kriste, děkujeme Ti za to, že nám pomáháš odolávat všem pokušením, které před nás život klade, děkujeme Ti za to, že i Ty sám odkazuješ k tomu, koho i my sami potřebujeme asi ze všeho nejvíc a děkujeme Ti za to, že jsi s námi i v tomto údolí stínů. Děkujeme Ti za život, který nám předkládáš a děkujeme Ti, že se o nás staráš a že o nás pečuješ svou mocí, láskou i silou. Prosíme Tě, buď s námi a ujímej se nás, když bloudíme tímto světem. Amen.